

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ РИБ

(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

Розробник:

Мельничук Віталій, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи

Полтава
2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Інвазійні хвороби риб
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Мельничук Віталій, кандидат ветеринарних наук, доцент Контакти: ауд. 70 (навчальний корпус № 1) e-mail: melnychuk86@ukr.net , тел.: 066 674 7809, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/melnychuk-vitaliy-vasylovych
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	211 Ветеринарна медицина Освітня програма
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	«Паразитологія та інвазійні хвороби тварин», «Ветеринарно-санітарна експертиза»

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти знань щодо морфологічних особливостей, біології збудників інвазійних хвороб риб, методів діагностики, способів та засобів лікування і профілактики інвазій.

Основні завдання навчальної дисципліни: опанування здобувачами вищої освіти методів діагностики паразитарних хвороб риб: життєвих анамнестичних, епізоотологічних, клінічних, лабораторних та посмертних; засвоєння методів встановлення показників екстенсивності та інтенсивності інвазії; навчитись складати план заходів по боротьбі та профілактиці інвазійних хвороб риб та призначати лікарські засоби.

Компетентності:

Загальні:

1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
2. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

Фахові:

1. Здатність використовувати лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання діагностичних, лікувальних та профілактичних заходів за інвазійних хворобах риб.

2. Здатність планувати, організувати та реалізувати заходи щодо боротьби та профілактики інвазійних хвороб риб.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Збирати анамнестичні дані, проводити діагностичні дослідження та їх інтерпретацію за інвазійних хвороб риб.

ПРН 2. Розробляти карантинні, оздоровчі заходи, методи діагностики, профілактики та лікування за інвазійних хвороб риб.

Методи навчання:

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція, бесіда.

Практичні методи: практичні заняття.

За логікою: узагальнення, конкретизація.

Методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи.

Програма та структура навчальної дисципліни***Програма навчальної дисципліни*****Тема 1. Протозоози риб.**

У темі розкриваються питання щодо особливостей морфології, біології, епізоотології, патогенезу, клінічних ознак, патолого-анатомічних змін, лабораторної діагностики та заходів боротьби та профілактики за протозойний хвороб риби.

Тема 2. Трематодози риб.

У темі розкриваються питання щодо особливостей морфології, біології, епізоотології, патогенезу, клінічних ознак, патолого-анатомічних змін, лабораторної діагностики та заходів боротьби та профілактики за трематодозних хвороб риби.

Тема 3. Цестодози риб.

У темі розкриваються питання щодо особливостей морфології, біології, епізоотології, патогенезу, клінічних ознак, патолого-анатомічних змін, лабораторної діагностики та заходів боротьби та профілактики за цестодозних хвороб риби.

Тема 4. Нематодози риб.

У темі розкриваються питання щодо особливостей морфології, біології, епізоотології, патогенезу, клінічних ознак, патолого-анатомічних змін, лабораторної діагностики та заходів боротьби та профілактики за нематодозних хвороб риби.

Тема 5. Крустацеози риб.

У темі розкриваються питання щодо особливостей морфології, біології, епізоотології, патогенезу, клінічних ознак, патолого-анатомічних змін, лабораторної діагностики та заходів боротьби та профілактики за крустацеозів риби.

Тема 6. Лабораторна діагностика інвазійних хвороб риб.

У темі розкриваються питання щодо особливостей лабораторної життєвої та посмертної діагностики інвазійних хвороб риб.

Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин			
	денна форма 211ВЕТ_мд_2022[1](1,4 р.)			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Протозоози риб	24	4	6	14
Тема 2. Трематодози риб	19	2	4	13
Тема 3. Цестодози риб	19	2	4	13
Тема 4. Нематодози риб	21	4	4	13
Тема 5. Крустацеози риб	17	2	2	13
Тема 6. Лабораторна діагностика інвазійних хвороб риб	20	2	4	14
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю			Разом
	Ведення конспекту	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань по самостійній роботі	
ПРН 1	16	12	22	50
ПРН 2	16	12	22	50
Разом	32	24	44	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Ведення конспекту	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань по самостійній роботі	
Тема 1. Протозоози риб	8	6	7	21
Тема 2. Трематоози риб	4	4	8	15
Тема 3. Цестодоози риб	4	4	8	15
Тема 4. Нематодоози риб	8	4	7	18
Тема 5. Крустацеози риб	4	2	7	15
Тема 6. Лабораторна діагностика інвазійних хвороб риб	4	4	7	16
Разом	32	24	44	100

Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

1. Ведення конспекту (0–4 балів): ведення конспекту оцінюється залежно від якості роботи від 0 до 4 балів за одну лекцію (2 академічні години):

0 балів – відсутній конспект теоретичного матеріалу з теми лекції.

1–2 бали – є конспект теоретичного матеріалу, однак в ньому відсутні окремі питання або теми, не в повній мірі зазначені основні методи діагностики інвазійних хвороб риб.

3–4 бали – є конспект теоретичного матеріалу з теми лекції, де у повному обсязі зазначені основні методи збору анамнезу, схеми лікування риби, методи діагностики, лікування та профілактики за інвазійних хвороб риб.

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0–2 бали):

0 балів – завдання з практичної роботи здобувач вищої освіти не виконав та не представив звіт.

1 бал – практична робота, в якій здобувач вищої освіти розкрив тему, використав паразитологічні та дослідницькі методи, але є окремі помилки та сформульовано висновки без обґрунтування щодо проведених діагностичних досліджень.

2 бали – практична робота, в якій здобувач вищої освіти проявив творчий підхід до вирішення завдання, використано паразитологічні та дослідницькі методи, аргументовано висновки щодо проведених діагностичних досліджень та при захисті здобувач вищої освіти проявив індивідуальний і творчий підхід.

3. Виконання завдань по самостійній роботі (0–8 балів): критерії оцінювання наведено у таблиці:

**Критерії та шкала оцінювання виконання завдань по самостійній роботі
(за кожне виконане завдання окремо)**

№ самостійної роботи	Кількість балів	Критерії оцінювання
С.Р. 1, 4–6	0	Відсутність виконання завдання
	1–2	Нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він не в повному обсязі відповів на поставлені питання щодо збору анамнестичні даних, проведення діагностичних досліджень, розробки карантинних, оздоровчих заходів, вибору методів профілактики та лікування риб. Відсутні висновки щодо теми самостійної роботи.
	3–5	Нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він не в повному обсязі відповів на поставлені питання щодо збору анамнестичні даних, проведення діагностичних досліджень, розробки карантинних, оздоровчих заходів, вибору методів профілактики та лікування риб. Відсутні висновки щодо теми самостійної роботи.
	6–7	Нараховується здобувачу вищої освіти коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи и, в якій він змістовно і вичерпно відповів на поставлені питання щодо збору анамнестичні даних, проведення діагностичних досліджень, розробки карантинних, оздоровчих заходів, вибору методів профілактики та лікування риб. Продемонстрував вміння робити висновки щодо теми самостійної роботи.
С.Р. 2, 3	0	Відсутність виконання завдання
	1–2	Нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він не в повному обсязі відповів на поставлені питання щодо збору анамнестичні даних, проведення діагностичних досліджень, розробки карантинних, оздоровчих заходів, вибору методів профілактики та лікування риб. Відсутні висновки щодо теми самостійної роботи.
	3–5	Нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він не в повному обсязі відповів на поставлені питання щодо збору анамнестичні даних, проведення діагностичних досліджень, розробки карантинних, оздоровчих заходів, вибору методів профілактики та лікування риб. Відсутні висновки щодо теми самостійної роботи.
	6–7	Нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій він не в повному обсязі відповів на поставлені питання щодо збору анамнестичні даних, проведення діагностичних досліджень, розробки карантинних, оздоровчих заходів, вибору методів профілактики та лікування риб. Наявні висновки щодо теми самостійної роботи, але вони не в повній мірі відображають висвітлений матеріал.
	8	Нараховується здобувачу вищої освіти коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи и, в якій він змістовно і вичерпно відповів на поставлені питання щодо збору анамнестичні даних, проведення діагностичних досліджень, розробки карантинних, оздоровчих заходів, вибору методів профілактики та лікування риб. Продемонстрував вміння робити висновки щодо теми самостійної роботи.

Формами семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є: **залік**, який виставляється за поточним оцінювання впродовж семестру.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120

Кількість кредитів – 4

Форма семестрового контролю – залік

Політика навчальної дисципліни:

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. При отриманні на занятті 0 балів та пропущені заняття здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати.

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись вимог чинних нормативних документів стосовно академічної доброчесності, дотримуватися академічної чесності і етичної поведінки в освітньому середовищі. Вона передбачає: впровадження принципів чесності, прозорості і незалежності; діяти у навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; вміти давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.

Академічна мобільність. Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними

угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Неформальна / інформальна освіта. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, конференціях, семінарах, круглих столах. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча навчальна програма, презентації

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Акбаев М.М. Паразитология и инвазионные болезни сельскохозяйственных животных. М., 1998. 743 с.
2. Паразитология та інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин / В.К. Чернуха та ін. К., 1996. 446 с.
3. Практикум із паразитології / В. Ф. Галат та ін. К., 1999. 191 с.
4. Паразитология та інвазійні хвороби тварин / В. Ф. Галат та ін. К., 2003. 462 с.
5. Паразитология та інвазійні хвороби тварин (практикум) / В. Ф. Галат та ін. К., 2004. 238 с.
6. Секретарюк К. В. Лабораторна діагностика інвазійних хвороб риби. Львів, 2001. 204 с.
7. Секретарюк К. В., Божик В. Й., Стрижак О. І. Основні хвороби ставкових риби. Львів, 2001. 112 с.
8. Секретарюк К. В. Ветеринарна іхтіопаразитологія. Львів: Универсум паблишинг, 2003. 306 с.

Допоміжні

1. Болезни рыб. Справочник (под ред. В. С. Осетрова). М., 1998. 160 с.
2. Брагинский Л.П., Давыдов О. Н. Экологическая экспертиза причин массовой гибели рыб. К.: институт зоологи НАН Украины, 1996. 128 с.
3. Быховская-Павловская И. Е. Паразиты рыб. Руководство по изучению. Л.: Наука, 1985. 118 с.
4. Васильков Г. В. Паразитарные болезни рыб и санитарная оценка рыбной продукции. М.: Изд-во ВНИРО, 1999. 191 с.
5. Васильков Г. В. Гельминтозы рыб. М.: Колос, 1983. 208 с.
6. Васильков Г. В., Грищенко Л. И., Енгашев В. Г., Канав А. И., Ларькова З. И., Осетров В. С. Справочник по болезням рыб. М.: Колос, 1978. 351 с.
7. Грищенко Л. И., Акбаев М. Ш., Васильков Г. В. Болезни рыб и основы рыбоводства. М.: Колос, 1999. 234 с.
8. Давыдов О. Н., Темниханов Ю. Д. Болезни пресноводных рыб. К.: «Веинформ» 2003. 544 с.
9. Мельничук В. В., Євстаф'єва В. О., Хоменко А. М., Сидоренко І. С. Аналіз видового різноманіття паразитів окремих видів риби прісноводних водойм України. Паразитичні найпростіші. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2021. № 3. С. 194–203. doi: 10.31210/visnyk2021.03.24
10. Иванова Н. Т. Атлас клеток крови рыб. М.: Легк. и пищ. Пром-сть, 1983. 300 с.
11. Лабораторный практикум по болезням рыб / Под ред. В. А. Мусселиус. М.: Легк. и пищ. про-сть, 1988. 294 с.
12. Определитель паразитов пресноводных рыб фауны СССР. Т. 1. Паразитические простейшие. Л.: Наука, 1984. 428 с.
13. Определитель паразитов пресноводных рыб фауны СССР. Т. 2. Паразитические многоклеточные. Ч. 1. Л.: Наука, 1985. 425 с.

14. Определитель паразитов пресноводных рыб фауны СССР. Т. 3. Паразитические многоклеточные. Ч. 2. Л.: Наука, 1987. 583 с.
15. Hoole D., Bucke D., Burgess P., Welby I. Diseases of Carp and other Cyprinid Fishes. Harback. USA. 2001. 288 p.
16. Noge E. I. Fish Disease: Diagnosis and Treatment. Iowa State Press USA. 2000. 378 p.
17. Roberts R. J., Schlotfeldt H.-J. Grundlagen der Fischpathologie. A'erlag Paul Parey. 1985. 425 s.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

Інвазійні хвороби риб. Навчальний посібник / В. В. Стибель та ін. Житомир: Полісся, 2016. 142 с.

URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8282/1/inv_khvor_ryb_2016.pdf

Катюха С. М., Вознюк І. О. Поширення інвазійних хвороб риб у водоймах Рівненської області. *Ветеринарна біотехнологія*. 2016. Вип. 28. С. 94-101.

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vbtb_2016_28_12

Сондак В. В., Грицак О. Б., Рудь О. Г. Інвазійні хвороби риб : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2006. 145 с.

URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/1818>